

Kommuner i Danmark

Styrelsen for Undervisning og
Kvalitet

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Tlf. nr.: 33 92 50 00
E-mail: stuk@stukvum.dk
www.stukvum.dk
CVR nr.: 29634750

Orienteringsbrev om STU

20. juni 2016

Sags nr.: [Click here to enter text.](#)

Indledning

Den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU) gives til unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov, der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse. Dermed ligestilles disse unge med andre unge, således at alle unge har mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse.

Afgrænsning af målgruppen for STU

Kommunalbestyrelsen skal, i forbindelse med undervisningspligtens ophør, sikre, at de unge, der formodes at være i målgruppen for en STU, bliver oplyst om deres mulighed for at deltage i STU. Hvis en ung herefter henvender sig til kommunalbestyrelsen med et ønske om at deltage i en STU, skal kommunen iværksætte en proces, som har til formål at afklare, om den unge reelt er i målgruppen, eller om den unge med den fornødne bistand ville kunne gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse.

For en række af de unge vil der allerede foreligge undersøgelser og lign., som med en vis grad af sikkerhed placerer dem enten inden for eller uden for målgruppen. Har en ung gået i specialskole, vil det være en indikation af, at den unge er i målgruppen for STU. Men i afklaringsprocessen bør det indgå, at der på de fleste ordinære ungdomsuddannelser er mulighed for specialpædagogisk bistand (se nedenfor), så for de unge, der ligger i det øverste segment af STU-målgruppen, bør det overvejes og evt. afprøves, om de unge kan gennemføre en ordinær ungdomsuddannelse med den rette støtte.

Det er under alle omstændigheder vigtigt, at den unge og forældrene/værgeren får en grundig orientering om, hvad det indebærer at deltage i

en STU, herunder, at en STU ikke er kompetencegivende, som de fleste ordinære ungdomsuddannelser er. Det bør også pointeres, at en STU er beregnet for de unge, som ikke har mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse. En STU er altid det sidste valg, hvis der ikke er andre ungdomsuddannelser, som den unge kan magte.

Visitationsproceduren

Inden en ung visiteres til STU, er det vigtigt at være opmærksom på mulighederne for inklusion i de ordinære ungdomsuddannelser og anvendelse af de muligheder for at yde specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand eller fleksibel og individuel tilrettelæggelse af uddannelsen, der allerede findes i den gældende lovgivning, som et alternativ til STU.

Det er også vigtigt at være opmærksom på muligheden for at søge ministeriet om tilskud til specialpædagogisk bistand, lige som det kan være hensigtsmæssigt at indtænke andre inkluderende tiltage, herunder fx Erhvervsuddannelseslovens § 30 om social, personlig eller psykologisk rådgivning til elever, der har behov herfor, hvis den unge påbegynder en anden uddannelse end STU.

I forbindelse med vejledningen af de unge om valg af ungdomsuddannelse og erhverv samt i forbindelse med vurderingen af, i hvilket omfang unge har de faglige, personlige og sociale forudsætninger, der er nødvendige for at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse (uddannelsesparathed) bør UU i højere grad være opmærksomme på de muligheder for at yde specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, der allerede findes i gældende lovgivning, og gå i dialog med uddannelsesinstitutionerne om udnyttelse af disse muligheder.

Endelig skal der gøres opmærksom på, at det kan være hensigtsmæssigt at placere visitationsproceduren i et permanent visitationsudvalg, som efterhånden kan opnå ekspertise på området.

Uddannelsesplanen

Når den unge er visiteret til STU, skal der udarbejdes en uddannelsesplan. Der gøres opmærksom på, at der fremover skal anvendes en skabelon ved udarbejdelse af uddannelsesplaner for STU-elever, og denne skabelon kan findes på uvm.dk. Skabelonen er vedhæftet en vejledning om, hvordan den skal udfyldes. Formålet med den obligatoriske anvendelse af skabelonen er at gøre uddannelsesplaner generelt sammenlignelige og anvendelige over hele landet, hvilket specielt kan have en betydning i de tilfælde, hvor en STU-elev flytter fra en uddannelsesinstitution til en anden, og eventuelt også flytter fra en kommune til en anden.

Bistandsmulighederne

Til de ordinære ungdomsuddannelser, det vil sige erhvervsuddannelserne (EUD), det almene gymnasium (stx), uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx), højere forberedelseksamen (hf) og den kombinerede ungdomsuddannelse (KUU) samt uddannelseselementer heraf, er det muligt at søge specialpædagogisk bistand (SPS). Der er ikke mulighed for at søge SPS til almen voksenuddannelse (AVU), forberedende voksenundervisning (FVU) eller produktionsskoler.

Formålet med den specialpædagogiske bistand er at give elever og kursister med en funktionsnedsættelse eller tilsvarende svære vanskeligheder mulighed for at deltage i uddannelse på lige vilkår med deres klassekammerater /medkursister.

Det er uddannelsesstedet, der søger tilskud hos Styrelsen for Undervisning og Kvalitet til kompensation af den enkelte elev/kursist med et bistandsbehov. Eleven skal være bistandsberettiget. Det betyder, at eleven skal:

- være optaget på og gennemgå en bistandsberettigende uddannelse,
- være uddannelsesaktiv, og
- som følge af en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse have et fagligt velbegrunnet behov for SPS, som kan kompensere funktionsnedsættelsen.

Det skal desuden være praktisk muligt at anskaffe bistanden.

Bistandsformerne

- Hjælpemidler og instruktion i brug heraf
- Personlig assistance og sekretærhjælp
- Bistandstimer med henblik på kompensation af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse
- Særligt udformede undervisningsmaterialer
- Tegnsprogstolkning og skrivetolkning

Der kan ikke ydes bistand til specialundervisning, lektiehjælp eller til personlige hjælpemidler. Der kan endvidere ikke ydes løntilskud til praktiksteder i forbindelse med praktik.

Styrelsen er forpligtet til at indgå leverandøraftaler, og det vil derfor være et krav, at styrelsens leverandører benyttes som bistandsgivere.

Om specialpædagogisk bistand

Der var i 2014 14.295 modtagere af specialpædagogisk bistand på ungdomsuddannelserne.

Den største gruppe af SPS-modtagere er elever/kursister med læse-/skrivevanskeligheder. Blandt de typiske bistandsformer til denne målgruppe er kompenserende software til højtlesning af elektroniske studietekster, ordforudsigelsesprogrammer til stavehjælp og instruktion i brug heraf.

En anden gruppe, der i stigende omfang søges tilskud til, er elever/kursister med psykisk funktionsnedsættelse eller udviklingsforstyrrelse. Til disse elever/kursister søges ofte bistandspersonydelser eller faglige bistandslærere. Det er ofte uddannelsesstedets egne vejledere eller undervisere, der yder denne bistand.

Blandt de øvrige bistandsformer er personlig assistance og sekretærhjælp, som oftest søges til elever/kursister med fysisk funktionsnedsættelse, undervisningsmaterialer på særlige medier til elever/kursister med synsvanskeligheder eller andre vanskeligheder med at læse trykt tekst, samt tegnsprogstolkning til elever/kursister med hørenedsættelse.

SPS kan anvendes i forbindelse med uddannelsernes almindelige undervisning og ekskursioner, obligatorisk praktik som led i uddannelsen, og til uddannelsens prøver og eksaminer. Der kan ikke søges tilskud til specialundervisning eller sygeundervisning.

I 2013 er der gennemført ændringer på SPS-området, så hjælpemidler følger eleven fra én SPS-berettigende uddannelse til en anden. Desuden kan styrelsen tildele et ungdomsuddannelsessted et beredskab af hjælpemidler, der midlertidigt kan udlånes til en elev eller kursist, hvis bistandsbehov først godtgøres kort før eller efter uddannelsens start. Hjælpemidler fra beredskabet kan anvendes, mens uddannelsesstedets ansøgning om tilskud behandles.

Der er desuden sat frister for sagsbehandlingstiden på skoler og uddannelsesinstitutioner, så elever med funktionsnedsættelser ikke er så udsatte i sårbare perioder i overgangen mellem uddannelsesniveauer. Senest 14 dage efter, at elevens eller kursistens behov for specialpædagogisk bistand er godtgjort over for institutionen, skal der indgives ansøgning til styrelsen.

For nærmere oplysninger om specialpædagogisk bistand henvises til vedlagte bilag (orienteringsbrev til ungdomsuddannelsesinstitutionerne).

Hvad kan indgå i en STU

En STU kan sammensættes af mange forskellige elementer, og behøver ikke at foregå på en bestemt institution/skole gennem hele forløbet. STU-en består af elementer af undervisning, træning og praktiske aktiviteter, og praktikken kan foregå på virksomheder eller institutioner.

For unge, der er afklarede med hensyn til deres ønsker og muligheder i forbindelse med deres deltagelse i en STU, udarbejdes uddannelsesplanen, når kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om, at den unges ønske om en STU skal imødekommes. Hvis den unge er i tvivl om sine ønsker og muligheder i forbindelse med STU-en, kan den indledes med et afklaringsforløb af op til 12 ugers varighed. Afklaringsforløbet kan leveres af en efterskole, se nedenfor. Herefter udarbejdes den endelige uddannelsesplan.

En STU kan foregå på en institution, der drives efter lov om specialundervisning for voksne, men kommunalbestyrelsen kan desuden indgå aftaler med andre institutioner om at levere delelementer til uddannelsen. Delelementerne kan komme fra:

1. Efterskoler i form af særligt tilrettelagte forløb og supplerende undervisningstilbud for unge, jf. lov om efterskoler og frie fagskoler.
2. Frie fagskoler og folkehøjskoler, jf. lov om efterskoler og frie fagskoler og lov om folkehøjskoler.
3. Produktionsskoler, jf. lov om produktionsskoler.
4. Institutioner for erhvervsrettet uddannelse, jf. lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse.
5. Daghøjskoler, jf. lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt om Folkeuniversitetet.
6. Værksteder og andre institutioner.

Der kan indgås aftaler om tilrettelæggelse af praktik i virksomheder og institutioner. Det bemærkes, at STU-elever i praktik er dækket af statens erstatningsordning, hvis praktikken foregår under arbejdspladslignende forhold. Det er kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om, hvor meget praktik der skal indgå i den enkelte unges uddannelsesplan, og der skal lægges vægt på den unges og forældrenes/værgens ønsker.

Yderligere information

Eventuelle spørgsmål til indholdet af dette brev kan rettes til fuldmægtig Henriette Nielsen, tlf. 33 92 52 70, e-mail: henriette.nielsen@stukvm.dk

Med venlig hilsen

Lisbeth Bang Thorsen
Kontorchef
Kontor for Voksenuddannelse og overgange